

Hol kommune

Saksutskrift

Arkivsak-dok. 15/00712-6
Arkivkode. ---
Saksbehandler Håvard Holeplass

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Formannskapet	15.04.2015	22/15
2 Kommunestyret	29.04.2015	20/15

Høringsuttalelse - Eima småkraftverk

Saken avgjøres av:

NVE etter høringsuttalelser m.a. fra Hol kommunestyre

Vedlegg:

Kartutsnitt som viser tiltak
Søknad fra Blåfall AS

Dokument i saken:

Oversendelsesbrev fra NVE
Søknad fra Blåfall AS

Saksopplysninger:

Blåfall AS søker som tiltakshaver om tillatelse (konsesjon) etter vannressursloven og energioven til å bygge og drifte småkraftverk i elva Eima, i Ustedalen, ca. 3 km vest for Geilo. Selve anlegget ligger på privat grunn, hos 3-4 grunneiere, men utbyggingen berører flere grunneiendommer. Det er gjort avtale med flertallet av involverte grunneiere, og Blåfall AS skriver at det vil tas ut jordskiftesak dersom en ikke oppnår avtale med resterende grunneiere. Øvre deler av tiltaksområdet ligger på grunn som eies i sameie.

Eima renner fra et 17,4 kvadratkilometer stort nedbørsfelt, på snaufjellet under og dels opp på Hallingskarvet, og ned i skardet mellom Eimehæe/Hesteberget og Vardahovdun/Fjellstølhovda til utløp i Usteåne. På snaufjellet renner Eima stor sett stille gjennom område med høyfjellsvegetasjon (vier, fjellbjørk, lyng, fuktsig), før terrenget bryter elva i flere mindre fosser og stryk. Videre nedover flater terrenget ut før det blir nye fosser og stryk. Elva går flere steder svært dypt ned i en bekkekløft/bekkeravine (en.: canyon). Det er stort sett fjellbjørk i kupert terreng nedetter lia. Det er sau på utmarksbeite på fjellet, i liene langsmed Eima og ved de gamle kulturbeitene lenger ned (juni-september).

Eima kraftverk vil utnytte et fall på 290 m fra inntaket på 1130 moh ned til kraftstasjonen med utløp på 840 moh. Det skal bygges en inntaksdam på om lag 20 meter (kapasitet 500-750 kubikkmeter) samt lukehus, som blir liggende på flat mark ovenfor punktet hvor terrenget begynner å gå ned mot dalen.

Rørgata på 1600 m skal graves/sprenges ned på vestsiden av Eima (900 mm rør), og vil gå mellom 20 og 150 meter fra elva. I anleggsfasen vil det arbeides i en trase på til sammen 20 meter. Rørgata er planlagt å krysse under jernbanelinja ved boring og skal krysse riksvei 7 ved å grave grøft. Det går ikke frem av søknaden hva Jernbaneverket og Statens Vegvesen mener om dette, men det står at de er kjent med søknaden.

Det er planlagt en ny vei på 110 m til kraftstasjonen i forlengelsen av eksisterende adkomstvei til fritidsboliger, samt midlertidig anleggsvei langs rørgata. Ved fullføring skal den midlertidige anleggsveien legges igjen, men det skal være adkomst for ATV ved tilsyn og behov for reparasjoner. Det opplyses også at det vil bli skjæringer under 1 meter. Det planlegges naturlig revegetering av rørgata og anleggsområder. Det planlegges mellomlagring av masser i trase for rørgate og riggområde i tilknytning til denne. Det planlegges kraftstasjon på kote 840 ved Usteåne, med bygningsmasse på 80 kvadratmeter. Det er tilkobling til 22 kV kraftlinje og det er kapasitet for mottak.

Kraftverket er planlagt med en maksimal slukeevne på 1500 l/s, som kan gi en installert effekt på 3,6 MW og en årlig produksjon på 8,5 GWh i et normalår (tilsvarende stipulert forbruk for 425 husstander).

Middelvannføringen (gjennomsnittlig avrenning gjennom året for nedbørfeltet) i Eima for gjennomsnittsåret er 570 l/s, men denne er svært ulikt fordelt over året, med størstedelen av vannføringa i perioden mai-september. Snøsmeltinga har stor betydning for vannføringa vår og tidlig sommer, slik det er vanlig for elver med nedbørsfelt i høyfjellet. Vannføringa varierer derfor også en del fra år til år, både pga variasjon i snøsmelting og fordi nedbørfeltet har lav selvregulering (rask avrenning).

5-percentil viser vannføring som overskrides i 95 % av året, og gir en egnet beskrivelse av lav vannføring som ofte benyttes når minstevannføring skal fastsettes. 5-percentilene i uregulert vassdrag er beregnet til 212 l/s vår/sommer/tidlig høst og 24 l/s sen høst/vinter. Tilsig fra uregulert restfelt (arealet mellom inntakspunkt og kraftverk: sidebekker, avrenning fra terreng ved nedbør) er kun på 15 l/s og har liten betydning for vannføringa.

Som et avbøtende tiltak planlegges slipp av minstevannføring på 140 l/s om sommeren (1.5-30.9) og 25 l/s om vinteren (1.10-30.4). Vannføring i regulert vassdrag etter utbygging vil være 5-percentil fratrasket minstevannføringa. Utbyggingen vil medføre redusert vannføring på en omtrent 1550 m lang strekning i Eima, og vil føre til at normalvannføringen om våren og sommeren reduseres betydelig, mens vannføring vinter og sen høst blir mer eller mindre uendret. Ved flomtopper vil deler av vannføringen gå som overløp. Det vil bli størst synlig reduksjon i vannføringen i tørre år, noe mindre reduksjon i middels- og våte år og uansett i perioder der minstevannføringa og tilsig fra restfeltet utgjør hele vannføringa.

Basert på målinger av vannføring, maksimal slukeevne og andre utregninger opplyses det i søknaden at 84 % av produksjonen vil skje i perioden mai-september (topp juni og juli), mens 16 % av produksjonen skjer resten av året (svært liten produksjon/driftsstopp om vinteren)..

Eima er ikke verna iht. Verneplan for vassdrag, men nedbørsfeltet ligger i nærheten av det verna vassdraget Hivjuåni, som ble verna i 1993 etter verneplan IV. Det er flere verna vassdrag i områdene rundt Eima. Vannforekomsten som Eima tilhører er ikke direkte inkludert i

forvaltningsplanen etter Vannforskrifta, og den konkrete status for vassdraget er derfor ikke kjent. Eima er kjent som en mindre god resipient, og Usteåne har moderat til dårlig økologisk status. Det er ikke kjente drikkevannskilder fra Eima.

Søknaden skal behandles etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven og gjelder tillatelse etter vannressursloven § 8. Det er Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) som etter søknad kan gi tillatelse (konsesjon) til slike tiltak. Det er i dag ikke krav om å utarbeide reguleringsplan for småkraftverk og tiltaket er ikke søknadspliktig etter plan- og bygningsloven hvis NVE har gitt tillatelse (konsesjon). Det vil imidlertid være nødvendig med avklaring om endring/dispensasjon ift til eksisterende reguleringsplan.

Hol kommune er høringsinstans, og har fått utsatt frist til 30.04.15 med å sende inn høringsuttalelse. NVE skriver i vedlegg til høringsbrevet bl.a. følgende:

«NVE ønsker i størst mulig grad konkrete synspunkter på om tillatelse bør gis eller ikke, valg av eventuelle alternativer og forslag til avbøtende tiltak. Høringsuttalelser om myndighetenes energipolitikk på et generelt grunnlag, vil være av begrenset nytte i saksbehandlingen.»

Forhold til overordnet plan:

Rørtrase og inntaksdam/hus er i kommuneplanens arealdel vist som landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF) samt LNF område med spredt fritidsbebyggelse, og krysser samferdselsområde for jernbane og riksvei.

Kraftstasjon, riggområde, mellomlager, anleggsveier og deler av rørtrase ligger innenfor reguleringsplan for Såballia, vedtatt 1985 og revidert i 1988 (arealformål landbruk og fritidsbebyggelse).

Miljøkonsekvenser:

NNI Resources AS har på oppdrag fra Blåfall AS laget en utredning av tema biologisk mangfold i NNI-rapport 418 januar 2015, basert på befaringer 23. og 24. august 2011. Utredningen skal omtale miljøkonsekvenser av tiltaket.

Det går frem av rapporten fra NNI Resources AS at det sentralt på elvestrekket ligger en elvedal på 44 da, klassifisert til naturtypen skogsbekkekløft av lokal viktighet, samt elveløp. Lengre ned går rørgata gjennom et område kartlagt som viktig naturtype naturbeitemark (Ryggjaslåttan), men det er oppgitt at det er gjengroing av beitene.

Det understrekes i rapporten at kartleggingen hadde hovedfokus på botaniske registreringer av fuktighetskrevede plantesamfunn langs elven (karplanter, lav, mose). Det ble funnet fossesprutvegetasjon i et mindre parti, men det er ikke påvist rødlista plantearter. Floraen er generelt karakterisert som typisk og middels rik.

Det er ikke kartlagt forekomst av fisk, elfugler og akvatiske dyrearter. Det omtales at det er ørret i Usteåni, som kan gå et stykke opp i Eima. Flere lokale personer har meddelt at Eima tidligere har vært brukt som fiskeelv, og at det ble satt ut ørret på 1950-tallet. Det er registrerte viktige leveområder for lirype, orrfugl, rådyr og villrein i influensområdet. Det er sannsynlig at rødlista fuglearter som strandsnipe, fossefall, bergirisk og stær tidvis benytter influensområdet eller elvemiljøet, og potensielt er hekkende arter. Det er over de siste to-tre åra påvist 12

rødlista fuglearter (nær trua og sårbare), men observasjonene er ikke grunnlag for å slå fast at disse hekking eller har faste leveområder der.

Samla negativ konsekvens for det terrestriske (landbaserte) naturmiljøet er i rapporten vurdert til liten negativ konsekvens, basert på at avbøtende tiltak blir gjennomført. Usikkerheten pga manglende kartlegging av pattedyr, amfibier, krypdyr, insekter, fisk, bunndyr og fugler er imidlertid stor. Samla negativ konsekvens for det akvatiske (vannbaserte) naturmiljøet er vurdert til liten-middels negativ konsekvens, men omfanget av utbygginga er vurdert til stort negativt.

Langsmed Eima er det i tiltaks- og influensområdet flere stier som brukes mye til fotturer og terrengsykling. Redusert vannføring i Eima, spesielt når det bare er minstevannføring, vil i stor grad redusere opplevelsesverdiene i fosse- og elvelandskapet fordi flere fossepartier i perioder nesten vil bli borte. Det er ikke andre fosser/sammenlignbare elver nær Geilo. Det er også en god del småvilt i området. Det er ikke kartlagt hvordan utbygging påvirker småviltbestanden over tid, men en må uansett regne med forringelse av leveområder for vilt i anleggsperioden. NNI Resources AS har vurdert konsekvensen for friluftsliv og ferdsel til middels negativ konsekvens.

Det opplyses at elveløp er en integrert naturtype som er en nasjonalt rødlista naturtype, nær trua (kat. Nær Trua i Artsdatabanken 2011).

Helse-/miljø og beredskapsforhold:

Rørgate og kraftstasjon ligger i nærheten av jernbane, riksvei og fritidsbebyggelse. Tiltaket vil medføre betydelig støy i anleggsperioden og noe lokal støy i driftsperioden. Det er planlagt lydfelle på kraftstasjonen.

Ved brudd på rørledning i øvre områder og på inntaksdam er det mindre konsekvenser av lekkasje til terreng (vurdert av NNI Resources AS til klasse 0), mens det kan være større konsekvenser ved brudd i nedre områder ved jernbane, riksvei og fritidsbebyggelse (vurdert av NNI Resources AS til klasse 2).

Økonomiske konsekvenser:

Kostnaden ved utbygging av Eima kraftverk er beregnet til 33 millioner kroner, og kan gi noe oppdrag til lokalt næringsliv i anleggsfasen, deretter er anlegget automatisert (det blir noe periodisk tilsyn og vedlikehold).

Eiendomsskatt fra Blåfall AS vil være av beskjedne størrelse (anslag på 230 000 kroner første år) og vil reduseres over tid. Inntektsskatt som lokale grunneiere betaler av inntekter fra anlegget vil være svært lav i overskuelig fremtid, fordi Blåfall AS vil eie kraftverket nå og bare betale leie for fallrettene til grunneiere. Først når grunneierne overtar kraftverket ved kontraktens utløp om 30-50 år vil inntektskatten øke.

Tiltaket derfor ingen reell betydning for sysselsetting eller bosetting etter at utbygginga er fullført.

Over tid kan det likevel være indirekte, negative økonomiske konsekvenser ved utbygging av Eima kraftverk for kommunen som reiselivsdestinasjon.

Vurdering:

Rådmannen viser til gjennomgang av de mest relevante forhold ved søknaden under saksopplysninger, forhold til overordna plan, miljøkonsekvenser, helse-/miljø og beredskapsforhold og økonomiske konsekvenser, da det er bakgrunnen for vurdering av saken.

Utbygginga av Eima kraftverk vil medføre inngrep i urørt natur og redusert vannføring. Sekretariatet for vannregion Vest-Viken og vannområde Hallingdal skriver, på generelt grunnlag, følgende om utbygging av småkraftverk:

«Småkraftverkene påvirker vannmiljøet ved redusert vannføring over en viss strekning av elva. Dette er negativt både på vannmiljøet i elva og på fossesprøytorganismer i juvpartier. Regulantene er pålagt påslipp av minstevannføring som må være høyere enn alminnelig lavvannføring.»

Selv om det skal være minstevannføring hele året, vil det bli betydelig redusert vannføring etter en utbygging av Eima kraftverk, særlig i tørre år. Maksimal slukeevne er over 200 % av middelvannføring, en overkapasitet som setter svært store krav til oppfølging av at minstevannføringen blir overholdt, ellers er det mulig at elva blir nesten tørrlagt (minimal vannføring). Det er ikke grunnlag for å si at minstevannføringen ikke overholdes i småkraftverk, men erfaring og tallmateriale viser at det i regulerte elver likevel oppstår feil på anlegget eller manglende tilsyn/justering, som gjør at vannføringen i flere perioder har vært under minstevannføringen.

Den negative virkningen utbygging av Eima kraftverk har på brukerinteresser er ikke vektlagt i tilstrekkelig grad.

Det går flere stier i området rundt Eima, via utfartspunkt på Rv7 ved Jons kro. I kommunedelplan for stier og løyper er det markert turstier som går fra boligfeltet på Feten/Jons kro over Fjellstølhovda, langsmed Eima og innover mot Prestholt (G7 og G8, ligger også inne i tidligere vedtatt plan). Turstiene utgjør en sentrumsnær rundtur fra Geilo over Urundberget og Jons kro. Området er et svært viktig og mye brukt som friluftsområde, og stien langs Eima er også en viktig ferdselsåre for fastboende og turister som ønsker å gå fra Geilo til Hallingskarvet nasjonalpark. Det er innvilget midler til skilting av stien i et samarbeidsprosjekt mellom kommunen, fylkeskommunen og Gjensidigestiftelsen. Det finnes også stier på vestsida av Eima som er mye brukt av sau på beite og av folk gjennom lange tider, men som står i fare for å bli bygget ned av rørgate og midlertidig anleggsvei.

Elva er en viktig stemningsskaper for turstien og bidrar til en spesiell og flott turopplevelse. Opplevelsen av elvemiljøet er i stor grad betinget av at det er størst mulig vannføring, ellers blir helhetsopplevelsen forringet. Eima, og særlig øverst i juvet, er av de vakreste naturområdene i Ustedalen og Geiloområdet. Dersom fosser og stryk i Eima i perioder blir borte, som de kan bli når det kun er minstevannføring nedstrøms inntaket, vil et viktig element i landskapsbildet bli borte. Det vil være negativt for friluftsliv og reiseliv/turisme dersom fosser og stryk blir borte, fordi disse er en viktig del av den helhetlige turopplevelsen. Det finnes ikke lignende elvemiljøer med fosser og stryk i området rundt Geilo, og den eneste uregulerte fossen som ligger ved bygdene i Hol finner en så langt unna som i Hivju i Hovet. Dermed er det klart at Eima er et unikt vassdrag i vestre del av Hol, det eneste med fosser og stryk som ligger synlig i dalsida ned mot bygda.

I tillegg er plassen Juvo med bilder hogd i stein, noe en godt kan se for seg videreutviklet og tilrettelagt for turisme i større grad, den ligger i tilknytning til disse stiene. Det foreligger også planer i privat næringsliv om å satse på opplevelsesturisme basert på sporten «canyoning» eller juvvandring på norsk. Det arbeides også med å inkludere fosser og elver i en merkevarestrategi for Norges nasjonalparker hvor det, særlig i nasjonalparkkommuner, fremover skal tilrettelegges for naturopplevelser også utenfor nasjonalparkene. Utbygging er heller ikke i samsvar med satsingen som blir gjort i Geilo Nasjonalparklandsby og Hol som Nasjonalparkkommune.

Det kan være uavklarte økonomiske konsekvenser ved å bygge småkraftverk i Eima når redusert vannføring fører til at fosser og stryk blir borte, på grunn av stor negativ virkning på brukerinteresser som friluftsliv, reiseliv/turisme, natur- og miljøverdier. Slike konsekvenser er lite målbare nå, men kan få betydning for Geilo som reiselivsdestinasjon, og dermed få indirekte økonomiske konsekvenser for kommunen.

Selv med opprydning og tilbakeføring etter utbygging vil en relativt stor reduksjon i vannføringa ha negativ virkning på natur- og miljøverdier, særlig plante- og dyrearter som har leveområder i og omkring bekkekløfter med fossesprut/høy luftfuktighet. Over tid vil sammensetning og mangfoldet av arter endres. Særlig bunndyr og insekter som har leveområde knyttet til elvemiljø vil bli borte, og næringstilgang for fisk og elvefugler vil bli dårligere. Det vil bli mindre leveområde for fossefall og strandsnipe.

Øvre del av områdene ved Eima er en god biotop for liryte, og det er mye småvilt i området. Utleie av småviltjakt er viktig for økonomien til sameiet som eier grunnen i øvre deler av tiltaksområdet. Flere rødlista fuglearter er observert i området bl.a. varsler, stær, bergirisk, fiskemåke, dobbeltbekkasin, myrhauk, fjellvåk, strandsnipe og fossefall, og de to sistnevnte antas å hekke der. Det ble satt ut ørret i Eima på 1950-tallet, men det rapporteres at det var fisk også i 1990-åra, noe som kan tyde på at Eima er gyteelv. Rapporten om biologisk mangfold har store mangler når det gjelder kartlegging av vilt og dyr/fugl. Det er ikke dokumentert virkningen av utbygging på dyreliv, fugleliv, vilt og fisk, men det må antas at redusert vannføring medfører reduksjon i mengdene av bunndyr, insekter som dyr, fugl og fisk lever av. Dersom det er en ørretbestand vil den gå tilbake etter utbygging.

Hele tiltaks- og influensområdet brukes av sau på utmarksbeite mellom juni og september. Det er gode beiter både på fjell, ned lia og på eldre kulturmark på Ryggjåslåttane og fulldyrka jord (beiting etter slått) nedenfor jernbane/riksvei. I august trekker sauene nedover og søker til elvedalen ved Eima. Eima fungerer som stengsel for beitedyr mellom Såballie og Tuftelie. Ved redusert vannføring kan sau krysse elva, som de i dag ikke gjør, særlig er det utsatt nedenfor inntaksdammen, ved «bråtet» og i Grasjuve. Det er i teorien mulig for utbygger å stenge av med steingjerder (store mengder snø og bratt terreng bryter i stykker både stolper og vev på vanlige nettinggjerder), men det medfører store kostnader. Utbygging av Eima kraftverk vil derfor ha negativ virkning på beitebruk i området.

Rådmannen ser at ulempene for natur og brukerinteresser ved utbygging av Eima kraftverk klart er større enn fordelene med ny kraftproduksjon ved utbygging, og tilrår derfor at det ikke gis tillatelse/konsesjon til Eima kraftverk.

Alternativ innstilling:

Dersom formannskapet likevel kommer frem til at en ønsker å gi positivt høringssvar, kan følgende alternative innstilling brukes:

Hol kommune tilrår at det gis tillatelse/konsesjon til Blåfall AS for utbygging av Eima kraftverk. Fordelen ved utbygging er vurdert å være større enn ulempene ved utbygging.

Rådmannens innstilling:

Hol kommune vedtar vedlagte forslag til høringsuttale om konsesjonssøknad for Eima kraftverk.

HØRINGSSVAR EIMA KRAFTVERK

Det vises til søknad fra Blåfall AS av 02.02.15 om konsesjon for bygging av Eima kraftverk, og høringsbrev fra NVE av 24.03.15, samt utsettelse av svarfrist til 30.04.15.

Hol kommune gir følgende høringssvar:

Utbygginga av Eima kraftverk vil medføre inngrep i urørt natur og redusert vannføring. Selv om det skal være minstevannføring hele året, vil det bli betydelig redusert vannføring etter en utbygging av Eima kraftverk, særlig i tørre år. Maksimal slukeevne er over 200 % av middelvannføring, en overkapasitet som setter svært store krav til oppfølging av at minstevannføringen blir overholdt, ellers er det mulig at elva blir nesten tørrlagt (minimal vannføring). Det er ikke grunnlag for å si at minstevannføringen ikke overholdes i småkraftverk, men erfaring og tallmateriale viser at det i regulerte elver likevel oppstår feil på anlegget eller manglende tilsyn/justering, som gjør at vannføringen i flere perioder har vært under minstevannføringen.

Den negative virkningen utbygging av Eima kraftverk har på brukerinteresser er ikke vektlagt i tilstrekkelig grad.

Det går flere stier i området rundt Eima, via utfartspunkt på Rv7 ved Jons kro. I kommunedelplan for stier og løyper er det markert turstier som går fra boligfeltet på Feten/Jons kro over Fjellstølhovda, langsmed Eima og innover mot Prestholt (G7 og G8, ligger også inne i tidligere vedtatt plan). Turstiene utgjør en sentrumsnær rundtur fra Geilo over Urundberget og Jons kro. Området er et svært viktig og mye brukt som friluftsområde, og stien langs Eima er også en viktig ferdselsåre for fastboende og turister som ønsker å gå fra Geilo til Hallingskarvet nasjonalpark. Det er innvilget midler til skilting av stien i et samarbeidsprosjekt mellom kommunen, fylkeskommunen og Gjensidigestiftelsen. Det finnes også stier på vestsida av Eima som er mye brukt av sau på beite og av folk gjennom lange tider, men som står i fare for å bli bygget ned av rørgate og midlertidig anleggsvei.

Elva er en viktig stemningsskaper for turstien og bidrar til en spesiell og flott turopplevelse. Opplevelsen av elvemiljøet er i stor grad betinget av at det er størst mulig vannføring, ellers blir helhetsopplevelsen forringet. Eima, og særlig øverst i juvet, er av de vakreste naturområdene i Ustedalen og Geiloområdet. Dersom fosser og stryk i Eima i perioder blir borte, som de kan bli når det kun er minstevannføring nedstrøms inntaket, vil et viktig element i landskapsbildet bli borte. Det vil være negativt for friluftsliv og reiseliv/turisme dersom fosser og stryk blir borte,

fordi disse er en viktig del av den helhetlige naturopplevelsen. Det finnes ikke lignende elvemiljøer med fosser og stryk i området rundt Geilo, og den eneste uregulerte fossen som ligger ved bygdene i Hol finner en så langt unna som i Hivju i Hovet. Dermed er det klart at Eima er et unikt vassdrag i vestre del av Hol, det eneste med fosser og stryk som ligger synlig i dalsida ned mot bygda.

I tillegg er plassen Juvo med bilder hogd i stein, noe en godt kan se for seg videreutviklet og tilrettelagt for turisme i større grad, den ligger i tilknytning til disse stiene. Det foreligger også planer i privat næringsliv om å satse på opplevelsesturisme basert på sporten «canyoning» eller juvvandring på norsk. Det arbeides også med å inkludere fosser og elver i en merkevarestrategi for Norges nasjonalparker hvor det, særlig i nasjonalparkkommuner, fremover skal tilrettelegges for naturopplevelser også utenfor nasjonalparkene. Utbygging er heller ikke i samsvar med satsingen som blir gjort i Geilo Nasjonalparklandsby og Hol som Nasjonalparkkommune.

Det kan være uavklarte økonomiske konsekvenser ved å bygge småkraftverk i Eima når redusert vannføring fører til at fosser og stryk blir borte, på grunn av stor negativ virkning på brukerinteresser som friluftsliv, reiseliv/turisme, natur- og miljøverdier. Slike konsekvenser er lite målbare nå, men kan få betydning for Geilo som reiselivsdestinasjon, og dermed få indirekte økonomiske konsekvenser for kommunen.

Selv med opprydning og tilbakeføring etter utbygging vil en relativt stor reduksjon i vannføringa ha negativ virkning på natur- og miljøverdier, særlig plante- og dyrearter som har leveområder i og omkring bekkekløfter med fossesprut/høy luftfuktighet. Over tid vil sammensetning og mangfoldet av arter endres. Særlig bunndyr og insekter som har leveområde knyttet til elvemiljø vil bli borte, og næringstilgang for fisk og elvefugler vil bli dårligere. Det vil bli mindre leveområde for fossefall og strandsnipe.

Øvre del av områdene ved Eima er en god biotop for lirype, og det er mye småvilt i området. Utleie av småviltjakt er viktig for økonomien til sameiet som eier grunnen i øvre deler av tiltaksområdet. Flere rødlista fuglearter er observert i området bl.a. varsler, stær, bergirisk, fiskemåke, dobbeltbekkasin, myrhauk, fjellvåk, strandsnipe og fossefall, og de to sistnevnte antas å hekke der. Det ble satt ut ørret i Eima på 1950-tallet, men det rapporteres at det var fisk også i 1990-åra, noe som kan tyde på at Eima er gyteelv. Rapporten om biologisk mangfold har store mangler når det gjelder kartlegging av vilt og dyr/fugl. Det er ikke dokumentert virkningen av utbygging på dyreliv, fugleliv, vilt og fisk, men det må antas at redusert vannføring medfører reduksjon i mengdene av bunndyr, insekter som dyr, fugl og fisk lever av. Dersom det er en ørretbestand vil den gå tilbake etter utbygging.

Hele tiltaks- og influensområdet brukes av sau på utmarksbeite mellom juni og september. Det er gode beiter både på fjell, ned lia og på eldre kulturmark på Ryggjasslåttane og fulldyrka jord (beiting etter slått) nedenfor jernbane/riksvei. I august trekker sauene nedover og søker til elvedalen ved Eima. Eima fungerer som stengsel for beitedyr mellom Såballie og Tuftelie. Ved redusert vannføring kan sau krysse elva, som de i dag ikke gjør, særlig er det utsatt nedenfor inntaksdammen, ved «bråtet» og i Grasjuve. Det er i teorien mulig for utbygger å stenge av med steingjerder (store mengder snø og bratt terreng bryter i stykker både stolper og vev på vanlige nettinggjerder), men det medfører store kostnader. Utbygging av Eima kraftverk vil derfor ha negativ virkning på beitebruk i området.

Konklusjon:

Hol kommune tilrår at det ikke gis tillatelse/konsesjon til Blåfall AS for utbygging av Eima kraftverk.

Ulempene for natur og brukerinteresser ved utbygging er klart større enn fordelene med ny kraftproduksjon ved utbygging.

Det legges vekt på at redusert vannføring vil forringe elvemiljøet med fosser og stryk, som er et viktig element i landskapsbildet og svært viktig å ta vare på for å ha helhetlige naturopplevelser for reiseliv og fastboende på Geilo. I vestre deler av Hol er Eima et unikt vassdrag, i forhold til å ha fosser og stryk som er synlige i bygdenær dalside og som også er tilgjengelig via tursti fra mye brukt utfartspunkt.

Det legges også vekt på at utbyggingen ikke er i samsvar med satsingen som blir gjort i Geilo Nasjonalparklandsby og Hol som Nasjonalparkkommune.

Virkningene av utbygging på fugleliv, vilt og dyreliv knyttet til akvatisk elvemiljø synes å være negativ, uten at dette er vel dokumentert.

Utbygging kan medføre at etablerte drifteveier og naturlige stengsler for sau på utmarksbeite blir bygget ned, og dermed vanskeliggjøre aktiv beitebruk.

1. Formannskapet har behandlet saken i møte 15.04.2015 sak 22/15

Votering

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Saksordfører: Mari Fjørtoft Bjørnstad

Vedtak

Innstilling til kommunestyret:

Hol kommune vedtar vedlagte forslag til høringsuttale om konsesjonssøknad for Eima kraftverk.

HØRINGSSVAR EIMA KRAFTVERK

Det vises til søknad fra Blåfall AS av 02.02.15 om konsesjon for bygging av Eima kraftverk, og høringsbrev fra NVE av 24.03.15, samt utsettelse av svarfrist til 30.04.15.

Hol kommune gir følgende høringssvar:

Utbygginga av Eima kraftverk vil medføre inngrep i urørt natur og redusert vannføring. Selv om det skal være minstevannføring hele året, vil det bli betydelig redusert vannføring etter en utbygging av Eima kraftverk, særlig i tørre år. Maksimal slukeevne er over 200 % av middelvannføring, en overkapasitet som setter svært store krav til oppfølging av at minstevannføringen blir overholdt, ellers er det mulig at elva blir nesten tørrlagt (minimal vannføring). Det er ikke grunnlag for å si at minstevannføringen ikke overholdes i småkraftverk, men erfaring og tallmateriale viser at det i regulerte elver likevel oppstår feil på anlegget eller manglende tilsyn/justering, som gjør at vannføringen i flere perioder har vært under minstevannføringen.

Den negative virkningen utbygging av Eima kraftverk har på brukerinteresser er ikke vektlagt i tilstrekkelig grad.

Det går flere stier i området rundt Eima, via utfartspunkt på Rv7 ved Jons kro. I kommunedelplan for stier og løyper er det markert turstier som går fra boligfeltet på Feten/Jons kro over Fjellstølhovda, langsmed Eima og innover mot Prestholt (G7 og G8, ligger også inne i tidligere vedtatt plan). Turstiene utgjør en sentrumsnær rundtur fra Geilo over Urundberget og Jons kro. Området er et svært viktig og mye brukt som friluftsområde, og stien langs Eima er også en viktig ferdselsåre for fastboende og turister som ønsker å gå fra Geilo til Hallingskarvet nasjonalpark. Det er innvilget midler til skilting av stien i et samarbeidsprosjekt mellom kommunen, fylkeskommunen og Gjensidigestiftelsen. Det finnes også stier på vestsida av Eima som er mye brukt av sau på beite og av folk gjennom lange tider, men som står i fare for å bli bygget ned av rørgate og midlertidig anleggsvei.

Elva er en viktig stemningsskaper for turstien og bidrar til en spesiell og flott turopplevelse. Opplevelsen av elvemiljøet er i stor grad betinget av at det er størst mulig vannføring, ellers blir helhetsopplevelsen forringet. Eima, og særlig øverst i juvet, er av de vakreste naturområdene i Ustedalen og Geiloområdet. Dersom fosser og stryk i Eima i perioder blir borte, som de kan bli når det kun er minstevannføring nedstrøms inntaket, vil et viktig element i landskapsbildet bli borte. Det vil være negativt for friluftsliv og reiseliv/turisme dersom fosser og stryk blir borte, fordi disse er en viktig del av den helhetlige naturopplevelsen. Det finnes ikke lignende elvemiljøer med fosser og stryk i området rundt Geilo, og den eneste uregulerte fossen som ligger ved bygdene i Hol finner en så langt unna som i Hivju i Hovet. Dermed er det klart at Eima er et unikt vassdrag i vestre del av Hol, det eneste med fosser og stryk som ligger synlig i dalsida ned mot bygda.

I tillegg er plassen Juvo med bilder hogd i stein, noe en godt kan se for seg videreutviklet og tilrettelagt for turisme i større grad, den ligger i tilknytning til disse stiene. Det foreligger også planer i privat næringsliv om å satse på opplevelsesturisme basert på sporten «canyoning» eller juvvandring på norsk. Det arbeides også med å inkludere fosser og elver i en merkevarestrategi for Norges nasjonalparker hvor det, særlig i nasjonalparkkommuner, fremover skal tilrettelegges for naturopplevelser også utenfor nasjonalparkene. Utbygging er heller ikke i samsvar med satsingen som blir gjort i Geilo Nasjonalparklandsby og Hol som Nasjonalparkkommune.

Det kan være uavklarte økonomiske konsekvenser ved å bygge småkraftverk i Eima når redusert vannføring fører til at fosser og stryk blir borte, på grunn av stor negativ virkning på brukerinteresser som friluftsliv, reiseliv/turisme, natur- og miljøverdier. Slike konsekvenser er lite målbare nå, men kan få betydning for Geilo som reiselivsdestinasjon, og dermed få indirekte økonomiske konsekvenser for kommunen.

Selv med opprydning og tilbakeføring etter utbygging vil en relativt stor reduksjon i vannføringa ha negativ virkning på natur- og miljøverdier, særlig plante- og dyrearter som har leveområder i og omkring bekkekløfter med fossesprut/høy luftfuktighet. Over tid vil sammensetning og mangfoldet av arter endres. Særlig bunndyr og insekter som har leveområde knyttet til elvemiljø vil bli borte, og næringstilgang for fisk og elvefugler vil bli dårligere. Det vil bli mindre leveområde for fossefall og strandsnipe.

Øvre del av områdene ved Eima er en god biotop for liryte, og det er mye småvilt i området. Utleie av småviltjakt er viktig for økonomien til sameiet som eier grunnen i øvre deler av tiltaksområdet. Flere rødlista fuglearter er observert i området bl.a. varsler, stær, bergirisk, fiskemåke, dobbeltbekkasin, myrhauk, fjellvåk, strandsnipe og fossefall, og de to sistnevnte antas å hekke der. Det ble satt ut ørret i Eima på 1950-tallet, men det rapporteres at det var fisk også i 1990-åra, noe som kan tyde på at Eima er gyteelv. Rapporten om biologisk mangfold har store mangler når det gjelder kartlegging av vilt og dyr/fugl. Det er ikke dokumentert virkningen av utbygging på dyreliv, fugleliv, vilt og fisk, men det må antas at redusert vannføring medfører reduksjon i mengdene av bunndyr, insekter som dyr, fugl og fisk lever av. Dersom det er en ørretbestand vil den gå tilbake etter utbygging.

Hele tiltaks- og influensområdet brukes av sau på utmarksbeite mellom juni og september. Det er gode beiter både på fjell, ned lia og på eldre kulturmark på Ryggjasslåttane og fulldyrka jord (beiting etter slått) nedenfor jernbane/riksvei. I august trekker sauene nedover og søker til elvedalen ved Eima. Eima fungerer som stengsel for beitedyr mellom Såballie og Tuftelie. Ved redusert vannføring kan sau krysse elva, som de i dag ikke gjør, særlig er det utsatt nedenfor inntaksdammen, ved «bråtet» og i Grasjuve. Det er i teorien mulig for utbygger å stenge av med steingjerder (store mengder snø og bratt terreng bryter i stykker både stolper og vev på vanlige nettinggjerder), men det medfører store kostnader. Utbygging av Eima kraftverk vil derfor ha negativ virkning på beitebruk i området.

Konklusjon:

Hol kommune tilrår at det ikke gis tillatelse/konsesjon til Blåfall AS for utbygging av Eima kraftverk.

Ulempene for natur og brukerinteresser ved utbygging er klart større enn fordelene med ny kraftproduksjon ved utbygging.

Det legges vekt på at redusert vannføring vil forringe elvemiljøet med fosser og stryk, som er et viktig element i landskapsbildet og svært viktig å ta vare på for å ha helhetlige naturopplevelser for reiseliv og fastboende på Geilo. I vestre deler av Hol er Eima et unikt vassdrag, i forhold til å ha fosser og stryk som er synlige i bygdenær dalside og som også er tilgjengelig via tursti fra mye brukt utfartspunkt.

Det legges også vekt på at utbyggingen ikke er i samsvar med satsingen som blir gjort i Geilo Nasjonalparklandsby og Hol som Nasjonalparkkommune.

Virkningene av utbygging på fugleliv, vilt og dyreliv knyttet til akvatisk elvemiljø synes å være negativ, uten at dette er vel dokumentert.

Utbygging kan medføre at etablerte drifteveier og naturlige stengsler for sau på utmarksbeite blir bygget ned, og dermed vanskeliggjøre aktiv beitebruk.

2. Kommunestyret har behandlet saken i møte 29.04.2015 sak 20/15

Behandling

Ordføreren orienterte om saken.

Nils Arne Herleiksplass fremmet følgende forslag:

Hol kommune tilrår at det gis tillatelse/konsesjon til Blåfall AS for utbygging av Eima Kraftverk. Fordelen ved utbygging er vurdert å være større enn ulempene ved utbygging.

Votering

Det ble stemt over formannskapetets innstilling og forslaget fra Nils Arne Herleiksplass. Formannskapetets innstilling ble vedtatt med 18 stemmer. 3 stemte for forslaget fra Nils Arne Herleiksplass. (2 H, 1 Frp)

Vedtak

Hol kommune vedtar vedlagte forslag til høringsuttale om konsesjonssøknad for Eima kraftverk.

HØRINGSSVAR EIMA KRAFTVERK

Det vises til søknad fra Blåfall AS av 02.02.15 om konsesjon for bygging av Eima kraftverk, og høringsbrev fra NVE av 24.03.15, samt utsettelse av svarfrist til 30.04.15.

Hol kommune gir følgende høringssvar:

Utbygginga av Eima kraftverk vil medføre inngrep i urørt natur og redusert vannføring. Selv om det skal være minstevannføring hele året, vil det bli betydelig redusert vannføring etter en utbygging av Eima kraftverk, særlig i tørre år. Maksimal slukeevne er over 200 % av middelvannføring, en overkapasitet som setter svært store krav til oppfølging av at minstevannføringen blir overholdt, ellers er det mulig at elva blir nesten tørrlagt (minimal vannføring). Det er ikke grunnlag for å si at minstevannføringen ikke overholdes i småkraftverk, men erfaring og tallmateriale viser at det i regulerte elver likevel oppstår feil på anlegget eller manglende tilsyn/justering, som gjør at vannføringen i flere perioder har vært under minstevannføringen.

Den negative virkningen utbygging av Eima kraftverk har på brukerinteresser er ikke vektlagt i tilstrekkelig grad.

Det går flere stier i området rundt Eima, via utfartspunkt på Rv7 ved Jons kro. I kommunedelplan for stier og løyper er det markert turstier som går fra boligfeltet på Feten/Jons kro over Fjellstølhovda, langsmed Eima og innover mot Prestholt (G7 og G8, ligger også inne i tidligere vedtatt plan). Turstiene utgjør en sentrumsnær rundtur fra Geilo over Urundberget og Jons kro. Området er et svært viktig og mye brukt som friluftsområde, og stien langs Eima er også en viktig ferdselsåre for fastboende og turister som ønsker å gå fra Geilo til Hallingskarvet nasjonalpark. Det er innvilget midler til skilting av stien i et samarbeidsprosjekt mellom kommunen, fylkeskommunen og Gjensidigestiftelsen. Det finnes også stier på vestsida av Eima som er mye brukt av sau på beite og av folk gjennom lange tider, men som står i fare for å bli bygget ned av rørgate og midlertidig anleggsvei.

Elva er en viktig stemningsskaper for turstien og bidrar til en spesiell og flott turopplevelse. Opplevelsen av elvemiljøet er i stor grad betinget av at det er størst mulig vannføring, ellers blir helhetsopplevelsen forringet. Eima, og særlig øverst i juvet, er av de vakreste naturområdene i Ustedalen og Geiloområdet. Dersom fosser og stryk i Eima i perioder blir borte, som de kan bli når det kun er minstevannføring nedstrøms inntaket, vil et viktig element i landskapsbildet bli borte. Det vil være negativt for friluftsliv og reiseliv/turisme dersom fosser og stryk blir borte, fordi disse er en viktig del av den helhetlige naturopplevelsen. Det finnes ikke lignende elvemiljøer med fosser og stryk i området rundt Geilo, og den eneste uregulerte fossen som ligger ved bygdene i Hol finner en så langt unna som i Hivju i Hovet. Dermed er det klart at Eima

er et unikt vassdrag i vestre del av Hol, det eneste med fosser og stryk som ligger synlig i dalsida ned mot bygda.

I tillegg er plassen Juvo med bilder hogd i stein, noe en godt kan se for seg videreutviklet og tilrettelagt for turisme i større grad, den ligger i tilknytning til disse stiene. Det foreligger også planer i privat næringsliv om å satse på opplevelsesturisme basert på sporten «canyoning» eller juvvandring på norsk. Det arbeides også med å inkludere fosser og elver i en merkevarestrategi for Norges nasjonalparker hvor det, særlig i nasjonalparkkommuner, fremover skal tilrettelegges for naturopplevelser også utenfor nasjonalparkene. Utbygging er heller ikke i samsvar med satsingen som blir gjort i Geilo Nasjonalparklandsby og Hol som Nasjonalparkkommune.

Det kan være uavklarte økonomiske konsekvenser ved å bygge småkraftverk i Eima når redusert vannføring fører til at fosser og stryk blir borte, på grunn av stor negativ virkning på brukerinteresser som friluftsliv, reiseliv/turisme, natur- og miljøverdier. Slike konsekvenser er lite målbare nå, men kan få betydning for Geilo som reiselivsdestinasjon, og dermed få indirekte økonomiske konsekvenser for kommunen.

Selv med opprydning og tilbakeføring etter utbygging vil en relativt stor reduksjon i vannføringa ha negativ virkning på natur- og miljøverdier, særlig plante- og dyrearter som har leveområder i og omkring bekkekløfter med fossesprut/høy luftfuktighet. Over tid vil sammensetning og mangfoldet av arter endres. Særlig bunndyr og insekter som har leveområde knyttet til elvemiljø vil bli borte, og næringstilgang for fisk og elvefugler vil bli dårligere. Det vil bli mindre leveområde for fossefall og strandsnipe.

Øvre del av områdene ved Eima er en god biotop for lirype, og det er mye småvilt i området. Utleie av småviltjakt er viktig for økonomien til sameiet som eier grunnen i øvre deler av tiltaksområdet. Flere rødlista fuglearter er observert i området bl.a. varsler, stær, bergirisk, fiskemåke, dobbeltbekkasin, myrhauk, fjellvåk, strandsnipe og fossefall, og de to sistnevnte antas å hekke der. Det ble satt ut ørret i Eima på 1950-tallet, men det rapporteres at det var fisk også i 1990-åra, noe som kan tyde på at Eima er gyteelv. Rapporten om biologisk mangfold har store mangler når det gjelder kartlegging av vilt og dyr/fugl. Det er ikke dokumentert virkningen av utbygging på dyreliv, fugleliv, vilt og fisk, men det må antas at redusert vannføring medfører reduksjon i mengdene av bunndyr, insekter som dyr, fugl og fisk lever av. Dersom det er en ørretbestand vil den gå tilbake etter utbygging.

Hele tiltaks- og influensområdet brukes av sau på utmarksbeite mellom juni og september. Det er gode beiter både på fjell, ned lia og på eldre kulturmark på Ryggjasslåttane og fulldyrka jord (beiting etter slått) nedenfor jernbane/riksvei. I august trekker sauene nedover og søker til elvedalen ved Eima. Eima fungerer som stengsel for beitedyr mellom Såballie og Tuftelie. Ved redusert vannføring kan sau krysse elva, som de i dag ikke gjør, særlig er det utsatt nedenfor inntaksdammen, ved «bråtet» og i Grasjuve. Det er i teorien mulig for utbygger å stenge av med steingjerder (store mengder snø og bratt terreng bryter i stykker både stolper og vev på vanlige nettinggjerder), men det medfører store kostnader. Utbygging av Eima kraftverk vil derfor ha negativ virkning på beitebruk i området.

Konklusjon:

Hol kommune tilrår at det ikke gis tillatelse/konsesjon til Blåfall AS for utbygging av Eima kraftverk.

Ulempene for natur og brukerinteresser ved utbygging er klart større enn fordelene med ny kraftproduksjon ved utbygging.

Det legges vekt på at redusert vannføring vil forringe elvemiljøet med fosser og stryk, som er et viktig element i landskapsbildet og svært viktig å ta vare på for å ha helhetlige naturopplevelser for reiseliv og fastboende på Geilo. I vestre deler av Hol er Eima et unikt vassdrag, i forhold til å ha fosser og stryk som er synlige i bygdenær dalside og som også er tilgjengelig via tursti fra mye brukt utfartspunkt.

Det legges også vekt på at utbyggingen ikke er i samsvar med satsingen som blir gjort i Geilo Nasjonalparklandsby og Hol som Nasjonalparkkommune.

Virkningene av utbygging på fugleliv, vilt og dyreliv knyttet til akvatisk elvemiljø synes å være negativ, uten at dette er vel dokumentert.

Utbygging kan medføre at etablerte drifteveier og naturlige stengsler for sau på utmarksbeite blir bygget ned, og dermed vanskeliggjøre aktiv beitebruk.

RETT UTSKRIFT

DATO 30.april.2015